

FSD2381

**Vaatesuunnittelu ikääntyville naisille:
haastattelut 2001-2002**

Aineisto-opas

TIETOARKISTO

Tämän aineisto-oppaan viittaustiedot:

Vaatesuunnittelu ikääntyville naisille: haastattelut 2001-2002 [aineisto-opas]. Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto [tuottaja ja jakaja], 2018.

Aineisto-opas on luotu aineiston versiosta 1.0 (13.1.2009).

Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto
33014 Tampereen yliopisto

Asiakaspalvelu:
asiakaspalvelu.fsd@uta.fi
040 190 1442

Palveluportaali Aila:
<https://services.fsd.uta.fi/>

Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto
<http://www.fsd.uta.fi/>

Lukijalle

Tämä aineisto-opas on osa Tietoarkistoon arkistoitua tutkimusaineistoa FSD2381. Oppaan alussa on tiedot aineiston sisällöstä, aineiston rakenteesta ja keruusta sekä luettelo julkaisuista, joissa aineistoa on käytetty. Opas sisältää myös aineiston keräämisessä käytetyt dokumentit, esimerkiksi mahdolliset haastattelukysymykset, kirjoitusohjeet, tutkimuskutsut, litterointiohjeet tai virikemateriaalit. Tekstiaineistoista mukana on usein lisäksi aineistonäyte, josta selviää esimerkiksi käytetty litterointitaso.

Liitteenä olevat aineistoon kuuluvat dokumentit on tarvittaessa anonymisoitu. Kaikki oppaan sisältämät aineiston keräämisessä käytetyt dokumentit toimitetaan asiakkaalle aineiston latauksen yhteydessä myös erillisinä tiedostoina

Aineistoon ja sen tekijöihin tulee viitata asianmukaisesti kaikissa julkaisuissa ja esityksissä, joissa aineistoa käytetään. Tietoarkiston antaman malliviittaustiedon voi merkitä lähdeluetteloon sellaisenaan tai sitä voi muokata julkaisun käytäntöjen mukaisesti. Malliviittaus:

Iltanen, Sonja (Taideteollinen korkeakoulu): Vaatesuunnittelu ikääntyville naisille: haastattelut 2001-2002 [sähköinen tietoaaineisto]. Versio 1.0 (2009-01-13). Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto [jakaja]. <http://urn.fi/urn:nbn:fi:fsd:T-FSD2381>

Tietoarkistoon on lähetettävä viitetiedot kaikista julkaisuista, joissa käyttäjä hyödyntää aineistoa. Aineiston alkuperäiset tekijät ja tietoarkisto eivät ole vastuussa aineiston jatkokäytössä tuotetuista tuloksista ja tulkinnoista.

Sisältö

1	Aineiston kuvailu	1
1.1	Aineiston otsikot ja datan versio	1
1.2	Sisällön kuvaus	1
1.3	Aineiston rakenne ja keruu	3
1.4	Aineiston käyttö	3
A	Haastatteluohjeet	5
B	Haastattelukysymykset	11
C	Aineistonäyte	17
D	Litterointiohjeet	21

Luku 1

Aineiston kuvailu

1.1 Aineiston otsikot ja datan versio

Aineiston nimi: Vaatesuunnittelu ikääntyville naisille: haastattelut 2001-2002

Aineiston nimi englanniksi: Clothing Design for Ageing Women 2001-2002: Interviews

Aineisto-opas on luotu aineiston versiosta 1.0 (13.1.2009).

1.2 Sisällön kuvaus

Tekijät

Iltanen, Sonja (Taideteollinen korkeakoulu. Muotoilun osasto)

Tiiri, Ulla

Aineiston tekijänoikeudet

Tietoarkiston ja aineiston luovuttajan tekemän sopimuksen mukaisesti.

Aineiston luovuttaja

Iltanen, Sonja (Taideteollinen korkeakoulu. Muotoilun osasto)

Aineisto luovutettu arkistoon

2.10.2008

Asiasanat

keski-ikä; muistot; muoti; naiset; pukeutuminen; suuret ikäluokat; vaatesuunnittelijat; vaatesuunnittelu; vaatetusteollisuus; vaatteet

Tieteenala / Aihealue

OKM:n tieteenalaluokitus: humanistiset tieteet; yhteiskuntatieteet

CESSDAn luokitus: ikääntyneet; kulutus ja kuluttajakäyttäytyminen; sukupuoli ja sukupuoliroolit

Sarjakuvaus

Tämä aineisto kuuluu sarjaan:

Aineistot, jotka eivät kuulu sarjaan

Yksittäiset aineistot, jotka eivät kuulu mihinkään sarjaan.

Sisällön kuvaus

Tutkimuksessa kartoitettiin suurten ikäluokkien naisten ja heidän ikäryhmälleen vaatteita suunnittelevien työntekijöiden näkemyksiä pukeutumisesta ja erityisesti sen suhteesta ikääntymiseen.

Tutkimusta varten haastateltiin vuosien 2001 - 2002 aikana kahdeksaa teollisuudessa työskentelevää vaatesuunnittelijaa kahteen kertaan. Jokainen suunnittelija valitsi itse suunnittelemansa vaatekokonaisuuden, joka heidän mielestään sopi 50 - 60-vuotiaille naisille. Ensimmäisessä haastattelussa suunnittelijat esittelivät omaa työnäytettään ja siinä tekemiään suunnitteluratkaisuja. Toisella haastattelukerralla kukin suunnittelija sai arvioitavakseen muiden suunnittelijoiden työnäytteet. Lisäksi haastatteluissa suunnittelijat kertoivat muun muassa suunnitteluprosessista, kohderyhmän määrittelystä ja teollisen vaatesuunnittelun vaikutuksesta suunnittelutyöhön. Niin ikään he arvioivat käyttäjien iän ja sukupolven merkitystä vaatesuunnittelulle ja pohtivat, kuinka ikääntymistä voisi huomioida vaatesuunnittelussa.

Tutkimuksessa haastateltiin myös kahtatoista naista, jotka olivat syntyneet vuosina 1941 - 1955. Naisia haastateltiin kolmen hengen ryhmissä kahteen otteeseen. Aluksi naiset kävivät läpi aiempien vuosikymmenien vaatemuistoja omia vanhoja valokuviaan apuna käyttäen. Sen jälkeen naiset esittelivät mukana tuomiaan lempivaatteitaan ja arvioivat suunnittelijoiden työnäytteitä. Lisäksi käyttäjäryhmien haastatteltavien kanssa keskusteltiin runsaasti ikääntymisestä ja sen vaikutuksesta pukeutumiseen.

Sekä suunnittelijoiden että käyttäjäryhmien haastatteluissa oli läsnä tutkimusapulainen, joka valokuvasi haastattelutilannetta, suunnittelijoiden työnäytteitä ja käyttäjien lempivaatteita.

Arkistoitu aineisto sisältää 15 suunnittelijoiden haastattelua ja 8 käyttäjäryhmien haastattelua. Haastatteluaineistoa on yhteensä noin 1283 sivua. Yksittäisten haastatteluiden pituus vaihtelee

25 - 140 sivun välillä. Lisäksi on arkistoitu valokuvat käyttäjien lempivaatteista ja suunnittelijoiden työnäytteistä sekä 10 taulukkoa, joihin on koottu tietoja vaatteiden muodoista, väreistä, materiaaleista ja yksityiskohdista.

1.3 Aineiston rakenne ja keruu

Maa: Suomi

Kohdealue: Suomi, kaupunkimainen kunta Uudellamaalla, kaupunkimainen kunta Pirkanmaalla, maaseutumainen kunta Pohjois-Savossa, kaupunkimainen kunta Kymenlaaksossa

Havainto/aineistoyksikkötyyppi: Henkilö

Perusjoukko/otos: Suurten ikäluokkien naiset ja teollisuudessa toimivat vaatesuunnittelijat, jotka ottavat suunnittelussaan huomioon 50 - 60-vuotiaat naiset

Aineistonkeruun ajankohta: 13.11.2001 – 28.11.2002

Kerääjät: Iltanen, Sonja (Taideteollinen korkeakoulu. Muotoilun osasto)

Aineistonkeruun tekniikka: Kasvokkainen haastattelu, Kohderyhmäkeskustelu: kasvokkainen keskustelu

Keruväline tai -ohje: Haastatteluteemat tai haastattelurunko; Osallistujatehtävä

Tutkimuksen aikaulottuvuus: Poikkileikkausaineisto

Havainto/aineistoyksiköiden valinta: Ei-todennäköisyysotanta: harkinnanvarainen poiminta

Ei-todennäköisyysotanta: osallistuja-avusteinen poiminta

Haastatellut suunnittelijat valittiin tutkijan aiemmin tekemään kyselyyn vastanneiden 44 suunnittelijan keskuudesta. Kyselyyn vastanneista tutkija valitsi ne suunnittelijat, jotka olivat ilmoittaneet ottavansa suunnittelussaan huomioon 50 - 60-vuotiaat naiset ja jotka pohtivat ikää monipuolisesti avovastauksissaan. Valitessaan suunnittelijoita haastateltaviksi tutkija ei tiennyt, ketä suunnittelijat ovat tai mitä yritystä he edustavat.

Käyttäjärühmien haastateltavat valittiin lumipallomenetelmällä, jossa tutkija ja tutkimusapulainen pysyivät omia tuttaviaan keräämään kokoon haastateltavien ryhmiä.

Aineiston määrä: 23 haastattelua rtf-tiedostoina, yhteensä noin 1283 sivua tekstiä, 20 valokuvaa jpg-tiedostoina ja yksi pdf-tiedosto, johon on koottu 10 taulukkoa.

1.4 Aineiston käyttö

Aineiston käytössä huomioitavaa

Kuvat käyttökiellossa ainakin 1.1.2015 asti. Suunnittelijoiden haastatteluihin on merkitty tutkijan pyynnöstä käyttörajoituksia niihin kohtiin, joissa kuvataan tarkasti esim. yrityksen tuotantoprosessia.

Haastattelut on tutkimushankkeessa litteroitu sanatarkasti. Litteraatioihin on merkitty myös tauot, painotukset ja päällekkäispuhunnat. Arkistoinnin yhteydessä aineisto on anonymisoi-

tu: haastateltavien ja heidän läheistensä nimet on muutettu ja tarkat tunnistetiedot karkeistettu tai poistettu. Haastateltavien peitenimet ovat samoja kuin "Minihameesta mummonmekkoon"-tutkimusraportissa. Valokuvista on sumennettu haastateltavien kasvot.

Julkaisut

Iltanen, Sonja (2005). Pässinpökkimistä bleiseriin. Naisten vaatemuistoja. Teoksessa: Suuret ikäluokat (toim. Karisto, Antti), 167-193. Tampere: Vastapaino.

Iltanen, Sonja (2007). Minihameesta mummonmekkoon. Teollinen vaatesuunnittelu ja keskiikäisten naisten vaatekäytännöt sosiaalista ikää rakentamassa. Helsinki: Taideteollinen korkeakoulu. Taideteollisen korkeakoulun julkaisusarja; A 80.

Iltanen, Sonja & Topo, Päivi 2015. Object elicitation in interviews about design of clothing, ageing and dementia. *Journal of Design Research*, Volume 13, Issue 2, 2015, 167-184.

Iltanen-Tähkävuori, Sonja (2013). Vaatteet ja vanheneminen. Katse vaatesuunnittelun nykyhetkeen ja tulevaisuuteen. *Futura* 32(4), 5-17.

Ajantasainen julkaisuluettelo aineiston kuvailun yhteydessä osoitteessa

<https://services.fsd.uta.fi/catalogue/FSD2381>

Aineiston sijainti

Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto

Erityisehdot

Aineistoon sisältyviä kuvia ei saa julkaista.

Käyttöoikeudet

Aineisto on käytettävissä (B) tutkimukseen, opetukseen ja opiskeluun.

Liite A

Haastatteluohjeet

FSD2381 VAATESUUNNITTELU IKÄÄNTYVILLE NAISILLE: HAASTATTELUT 2001-2002
FSD2381 CLOTHING DESIGN FOR AGEING WOMEN: INTERVIEWS 2001-2002

Tämä dokumentti on osa yllä mainittua Yhteiskuntatieteelliseen tietoaarkistoon arkistoitua tutkimusaineistoa.

Dokumenttia hyödyntävien tulee viitata siihen asianmukaisesti lähdeviitteellä.

Lisätiedot: <http://www.fsd.uta.fi/>

This document forms a part of the above mentioned dataset, archived at the Finnish Social Science Data Archive.

If the document is used or referred to in any way, the source must be acknowledged by means of an appropriate bibliographic citation.

More information: <http://www.fsd.uta.fi/>

Detta dokument utgör en del av den ovannämnda datamängden, arkiverad på Finlands samhällsvetenskapliga dataarkiv.

Om dokument är utnyttjat eller refererat till måste källan anges i form av bibliografisk referens.

Mer information: <http://www.fsd.uta.fi/>

Helsingissä 26.11.2001

Huurteista talvipäivää!

Kiitos siitä, että suostuit mukaan tutkimukseeni. Teen siis tutkimusta teollisesta vaatesuunnittelusta ja suurten ikäluokkien naisten ikääntymisestä Taideteollisessa korkeakoulussa, Muoti- ja tekstiilitaiteen osastolla.

Olen tehnyt kesällä 2001 kyselyn Suomessa toimiville teollisille naistenvaatesuunnittelijoille. Talven 2001–2002 aikana haastattelen kahdeksaa suunnittelijaa ja neljää erilaista käyttäjäryhmää. Kyselyyn vastanneista valitsin haastateltaviksi sellaisia vaatesuunnittelijoita, jotka ottavat jollain tavoin suunnittelussaan huomioon 50–60-vuotiaat naiset. Kaikki haastateltavat suunnittelevat kevyttä sisävaatetusta.

Tutkimustani rahoittavat Tekstiili- ja vaateusteollisuus ry, Jenny ja Antti Wihurin rahasto ja Suomen Akatemian Ikääntymisen tutkimusohjelma.

Tavoitteenani on tehdä väitöskirja vuoden 2003 loppuun mennessä. Ennen väitöskirjan julkaisua tuloksia saatetaan julkaista tieteellisissä artikkeleissa ja esitelmissä sekä mahdollisesti vaatealan ammattilehdissä, Suomessa ja ulkomailla. Sinun henkilöllisyytesi ei paljastu missään vaiheessa, jos haluat pitää sen salassa. Kirjoitan tutkimukseni niin, että mielipidettäsi jostakin vaatteesta ei pysty yhdistämään sinun sanomaksesi, ellet nimenomaisesti sitä halua.

Käyn luonasi kaksi kertaa. Ensimmäisellä kerralla puhumme vaatteesta, jonka olet valinnut esimerkiksi työskentelystäsi. Ensi vuoden tammikuussa tulen käymään luonasi uudelleen. Tällä kertaa mukanaani ovat muiden suunnittelijoiden valitsemat vaatteet, joita sinun pitäisi arvioida. Samaten sinun valitsemaasi vaatetta arvioivat muut suunnittelijat ja nämä neljä käyttäjäryhmää. Kiitokseksi avustasi voin toimittaa sinulle tiivistelmän siitä, mitä omasta työnäytteestäsi on sanottu.

Käytän tutkimukseni analyysissä apuna haastattelutilanteessa otettuja vaatekuvia. Tästä syystä tutkimusapulaiseni kuvaa haastattelutilanteessa vaatetta, josta puhumme. Käytän myös väitöskirjassani ja esitelmissäni kuvamateriaalia, sillä mielestäni vaatteista puhuttaessa kuvat ovat tärkeitä. Tunnistamisen vaikeuttamiseksi vaatteessa olevat yritykseen viittaavat merkit peitetään. Saat itse valita, esiinnytkö kuvissa siten, että sinut on mahdollista tunnistaa.

Ohjeita vaateen valintaan

Haastattelua varten sinun pitäisi valita jokin vaate tai vaatekokonaisuus, jonka olet **itse suunnitellut**. Vaateen pitäisi olla **tällä hetkellä kaupoissa**

myytävänä, jotta vältämme yrityksen tulevia malleja koskevien liikesalaisuuksien käsittelyn. Vaatteen pitää olla **käsillä haastattelutilanteessa**, koska kysyn asioita nimenomaan tämän vaatteen suunnittelusta. Vaatteen pitäisi olla **kokoa 40–42**, jotta eri suunnittelijoiden työnäytteet olisivat keskenään vertailukelpoisia.

Tärkeintä on, että valitsemasi vaate **sopii omasta mielestäsi 50–60 – vuotiaalle** naiselle. Vaate voi sopia mielestäsi monen ikäisille, mutta joka tapauksessa kohderyhmän täytyy sisältää 50-60-vuotiaat naiset. Tyylirajoituksia ei ole eli tyylin saat päättää itse.

Vaatteen pitäisi olla **sisävaatetusta** eli vaikkapa paita, hame, housut, jakku tai mekko. Ulkovaatteet, alusvaatteet, päähineet ja jalkineet eivät käy tähän tutkimukseen. Vaate voi olla **vapaa-ajan asu**, muttei urheiluun tarkoitettu. Se voi myös olla **juhlavampi vaate**, muttei iltapuku.

Voit valita **yhden vaatteen tai pienen vaatekokonaisuuden**.

Vaatekokonaisuus voi olla esimerkiksi paita ja housut. Kuitenkin niin, että näitä vaatekappaleita käytetään yhtä aikaa päällä eli ei esimerkiksi paitaa, housuja ja hametta.

Ostan valitsemasi vaatteen tutkimukseni käyttöön. Tällä tavoin vaatetta käsiteltäessä ei tarvitse olla ihan niin varovainen kuin lainatun vaatteen kanssa. Helppointa olisi, jos voisit ostaa esittelemäsi vaatteen käydessäni haastattelemassa sinua. Jos se ei ole mahdollista, tarvitsen tuotteen koodin löytääkseni saman vaatekappaleen samanvärisenä jostakin myymälästä. Rajoitetun budjettini takia toivoisin, että vaate tai vaatekokonaisuus **ei maksaisi minulle enempää kuin 1000 mk**.

Sovittu tapaamisaika

Sovimme tapaavamme xx.xx. kello xx. Jos sinulle tulee este, ilmoitathan siitä mahdollisimman pikaisesti, jotta voimme sopia paremman tapaamisajan.

Ystävällisin terveisin

Sonja Iltanen
vaatesuunnittelija, TaM
tutkija

Future Home -tutkijakoulu
Taideteollinen korkeakoulu
Hämeentie 135 C
00560 Helsinki

Helsingissä 29.1.2002

Huurteista talvipäivää!

Kiitos siitä, että suostuit mukaan tutkimukseeni. Teen siis tutkimusta teollisesta vaatesuunnittelusta ja suurten ikäluokkien naisten ikääntymisestä Taideteollisessa korkeakoulussa, Muoti- ja tekstiilitaiteen osastolla. Tutkimustani rahoittavat Tekstiili- ja vaateusteollisuus ry, Jenny ja Antti Wihurin rahasto ja Suomen Akatemian Ikääntymisen tutkimusohjelma. Tavoitteenani on tehdä väitöskirja vuoden 2003 loppuun mennessä.

Olen tehnyt kesällä 2001 kyselyn Suomessa toimiville teollisille naistenvaatesuunnittelijoille. Talven 2001—2002 aikana olen haastatellut kahdeksaa suunnittelijaa, jotka ilmoittivat kyselyssä suunnittelevansa vaatteita 50—60-vuotiaille naisille. Nämä suunnittelijat valitsivat yhden vaatekokonaisuuden työnäytteekseen, tässä tutkimuksessa käsittelen näitä vaatteita.

Käyttäjähastattelut

Tutkimukseni lopuksi haastattelen vuosina 1942—1952 syntyneitä naisia. Olen valinnut neljä erilaista naisryhmää eri puolilta Suomea. Jokaiseen näistä ryhmistä kuuluu kolme naista, jotka tuntevat toisensa jo entuudestaan.

Nämä haastattelut ovat melko vapaamuotoista ryhmäkeskustelua. Keskustelemme yhdessä vaatteista ja iän merkityksestä vaatteiden valinnalle. Jotta keskustelu sujuisi paremmin ja pysyisi aiheessa, mukana on valokuvia ja vaatteita.

Sinun pitäisi valita kolme valokuvaa itsestäsi kolmelta eri vuosikymmeneltä. Sinun pitäisi myös tuoda haastatteluun lempivaatteesi. Tehtäväsi on myös arvioida suunnittelijoiden työnäytteitä ja antaa heille parannusehdotuksia.

Mukanani on valokuvaaja, joka kuvaa haastattelutilanteessa. Käytän näitä kuvia aineiston analyysissä ja osaa kuvista käytän myös väitöskirjassani tai muuten julkisissa tilanteissa. Toivoisin saavani käyttää tutkimuksessani ainakin osaa näistä kuvista, mutta voit luonnollisesti myös kieltäytyä kuvien julkisesta käytöstä. Tutkimuksen tekstiosuudessa sinun henkilöllisyytesi ei paljastu missään vaiheessa, jos haluat pitää sen salassa.

Ohjeita kuvan valintaan

Sinun pitäisi siis valita **kolme valokuvaa**. Niiden tulisi olla eri vuosikymmeniltä ja erilaisista elämänvaiheista. Pääasia on, että itse esiinnyt kuvissa.

Ohjeita vaatteiden valintaan

Sinun pitäisi myös valita **asukokonaisuus** omasta vaatekaapistasi. Näiden vaatteiden tulisi olla sellaisia, joista pidät ja joita olet käyttänyt viime aikoina.

Vaatteen pitäisi olla **sisävaatetusta** (paita, hame, housut, jakku, mekko). Ulkovaatteet, alusvaatteet, päähineet ja jalkineet eivät käy tähän tutkimukseen. Vaate voi olla **vapaa-ajan asu**, muttei varsinaisesti urheiluun tarkoitettu. Se voi myös olla **juhlavampi asu**, muttei varsinainen iltapuku.

Tutkimuksessani olen kiinnostunut nimenomaan vaatteista, mutta kuvien ottamisen vuoksi sinun pitäisi ottaa haastatteluun mukaan myös **asuun sopivat kengät ja asusteet**.

Sovittu haastattelu aika

Sovimme tapaavamme x.x kello x ja x kello x. Jos sinulle tulee este, ilmoitathan siitä mahdollisimman pikaisesti, jotta voimme sopia paremman tapaamisajan.

Ystävällisin terveisin

Sonja Iltanen
vaatesuunnittelija, TaM
tutkija
Future Home -tutkijakoulu
Taideteollinen korkeakoulu
Hämeentie 135 C
00560 Helsinki

Liite B

Haastattelukysymykset

FSD2381 VAATESUUNNITTELU IKÄÄNTYVILLE NAISILLE: HAASTATTELUT 2001-2002
FSD2381 CLOTHING DESIGN FOR AGEING WOMEN: INTERVIEWS 2001-2002

Tämä dokumentti on osa yllä mainittua Yhteiskuntatieteelliseen tietoarkistoon arkistoitua tutkimusaineistoa.

Dokumenttia hyödyntävien tulee viitata siihen asianmukaisesti lähdeviitteellä.

Lisätiedot: <http://www.fsd.uta.fi/>

This document forms a part of the above mentioned dataset, archived at the Finnish Social Science Data Archive.

If the document is used or referred to in any way, the source must be acknowledged by means of an appropriate bibliographic citation.

More information: <http://www.fsd.uta.fi/>

Detta dokument utgör en del av den ovannämnda datamängden, arkiverad på Finlands samhällsvetenskapliga dataarkiv.

Om dokument är utnyttjat eller refererat till måste källan anges i form av bibliografisk referens.

Mer information: <http://www.fsd.uta.fi/>

SUUNNITTELIJOIDEN HAASTATTELUJEN TEEMARUNKO

Työnäytteen kuvailu

Pyysin suunnittelijoita valitsemaan etukäteen tutkimushetkellä kauppoissa olevan, heidän itsensä suunnitteleman vaateen tai vaatekokonaisuuden. Tämä vaate on haastattelutilanteessa konkreettisesti esillä.

1. Miksi valitsit tämän vaateen?
2. Millaisesta mallistokokonaisuudesta valitsit sen?
3. Millainen tämä vaate on? Kuvaile vaateen väriä, mallia, materiaalia, yksityiskohtia, kiinnittämiä.
4. Miksi olet valinnut tällaiset ominaisuudet?
5. Oletko tyytyväinen tekemiisi valintoihin? Miksi?
6. Millaisessa tilanteessa vaatetta käytetään?
7. Millaisten vaatteiden kanssa tätä vaatetta voi mielestäsi yhdistellä?
8. Millaisille naisille vaate mielestäsi sopii?

Työnäytteen suunnitteluprosessi

1. Millainen suunnitteluprosessisi oli tämän vaateen tapauksessa?
2. Miten kohderyhmä on määritelty?
3. Miten sait tietoa kohderyhmästä ja sen tarpeista ja mieltymyksistä?
4. Millaisia nämä tarpeet ja mieltymykset ovat tietosi mukaan?
5. Miten teollinen valmistus rajoittaa suunnittelutyötä? Mitä mahdollisuuksia se antaa?

Muiden työnäytteiden arviointi

Haastattelutilanteessa ovat esillä kaikkien suunnittelijoiden valitsemat työnäytteet. Selvennän aluksi: a) että haastatellut suunnittelijat on valittu sokkona kyselyaineistosta ja b) että kirjoitan raportin siten, että haastateltavan sanomisia muiden töistä ei voi yhdistää häneen.

1. Miltä kokonaisuus vaikuttaa? Värit, mallit, materiaalit.
2. Mitä nämä valinnat mielestäsi kertovat?
3. Kuvaile kutakin kokonaisuutta: värit, mallit, materiaalit, mahdollinen käyttäjä.
4. Mitkä ovat kunkin kokonaisuuden hyvät ja huonot puolet?
5. Miltä oma työnäyte näyttää suhteessa muihin?

Näkemykset iästä ja ikääntymisestä

1. Kyselyyn vastanneista moni sanoi suunnittelevansa aikuiselle naiselle. Mitä aikuinen nainen mielestäsi tarkoittaa? Millainen hän on?
2. Minkä ikäinen aikuinen nainen on suunnilleen? Mitä alaikärajalla tapahtuu? Mitä yläikärajalla tapahtuu?
3. Aikuinen nainen oli vastaajien mielestä usein nuorekas. Mitä nuorekas mielestäsi tarkoittaa?

4. Aikuinen nainen oli vastaajien mielestä usein iätön. Mitä iättömyys mielestäsi tarkoittaa?
5. Miten mielestäsi naisten ikääntymiseen asennoidutaan tällä hetkellä Suomessa? Mitä mieltä olet siitä?

Ikääntymisen huomioiminen vaatesuunnittelussa

1. Onko käyttäjän iällä mielestäsi merkitystä vaatesuunnittelulle? Millainen merkitys? Jos ei ole, miksi ei?
2. Tutkin erityisesti suurten ikäluokkien ikääntymistä. Onko sukupolvella mielestäsi merkitystä vaatesuunnittelulle? Miksi?
3. Voiko ikääntymistä ottaa huomioon vaatesuunnittelussa? Miten? Mikä on huono tapa ottaa ikääntymistä huomioon vaatesuunnittelussa?

KÄYTTÄJIEN HAASTATTELUJEN TEEMARUNKO

Valokuvat

Valokuvat on järjestetty vuosikymmenittäin aikajärjestykseen. Haastattelu tehdään siten, että valokuvat käydään aikajärjestyksessä läpi. Jokaisen kuvan kohdalla kuvassa esiintyvä henkilö kertoo kuvasta, minkä jälkeen kuvasta keskustellaan yhdessä.

1. Millaisesta tilanteesta tämä kuva on otettu?
2. Millaisia muistoja kuvassa oleva vaate herättää?
3. Onko tämän ajan vaatteissa jotain, jota kaipaavat?
4. Onko tämän ajan vaatteissa jotain, jota et enää haluaisi pitää päälläsi?

Lempivaatteet

Kukin haastateltava pukee valitsemansa vaatekokonaisuuden päälleen. He vastaavat kysymyksiin vuorotellen, muut voivat kommentoida.

1. Miksi valitsit tämän vaateen?
2. Miksi pidät vaatteesta?
3. Millaisissa tilanteissa käytät vaatetta?

Työnäytteet

Suunnittelijoiden työnäytteet ovat yhtä aikaa esillä rekillä. Haastatteliija esittelee yhden kokonaisuuden kerrallaan ja haastateltavat vastaavat. Lopuksi kukin saa valita itseään miellyttäviä asukokonaisuuksia.

1. Miltä nämä vaatteet vaikuttavat? Värit, mallit, materiaalit.
2. Millaiselle naiselle nämä vaatteet sopivat?
3. Mitä itse valitsisit?
4. Mitä tästä kokoelmasta puuttuu?

Ikääntyminen ja vaatteet

1. Tätimäisyys, mummomaisuus à kuvailu sanoin ja kuvin.
2. Peittäminen / paljastaminen.
3. Tutkin erityisesti suurten ikäluokkien ikääntymistä. Onko sukupolvella mielestäsi merkitystä vaatetukselle?
4. Miten mielestäsi naisten ikääntymiseen asennoidutaan tällä hetkellä Suomessa? Mitä mieltä olet siitä?
5. Lähetin suomalaisille vaatesuunnittelijoille kyselyn viime kesänä. Kyselyyn vastanneista moni sanoi suunnittelevansa aikuiselle naiselle. Mitä aikuinen nainen mielestäsi tarkoittaa? Millainen hän on?
6. Minkä ikäinen aikuinen nainen on? Mitä aläikärajalla ja yläikärajalla tapahtuu?
7. Aikuinen nainen oli suunnittelijoiden mielestä usein nuorekas. Mitä nuorekas mielestäsi tarkoittaa?
8. Aikuinen nainen oli suunnittelijoiden mielestä usein iätön. Mitä iättömyys mielestäsi tarkoittaa?

Liite C

Aineistonäyte

FSD2381 VAATESUUNNITTELU IKÄÄNTYVILLE NAISILLE: HAASTATTELUT 2001-2002
FSD2381 CLOTHING DESIGN FOR AGEING WOMEN: INTERVIEWS 2001-2002

Tämä dokumentti on osa yllä mainittua Yhteiskuntatieteelliseen tietoarkistoon arkistoitua tutkimusaineistoa.

Dokumenttia hyödyntävien tulee viitata siihen asianmukaisesti lähdeviitteellä.

Lisätiedot: <http://www.fsd.uta.fi/>

This document forms a part of the above mentioned dataset, archived at the Finnish Social Science Data Archive.

If the document is used or referred to in any way, the source must be acknowledged by means of an appropriate bibliographic citation.

More information: <http://www.fsd.uta.fi/>

Detta dokument utgör en del av den ovannämnda datamängden, arkiverad på Finlands samhällsvetenskapliga dataarkiv.

Om dokument är utnyttjat eller refererat till måste källan anges i form av bibliografisk referens.

Mer information: <http://www.fsd.uta.fi/>

Sonja=haastattelija; Inka, Jaana ja Liisa = haastateltavia

SONJA: Nii, kuka haluaa alottaa? Ihan vaan kertomaan että mitä, mitä nyt sitte on päällä ja että miks. Että miks niistä tykkää.

LIISA: Alottakaa te nyt, ku mul on tää tee kesken. [naurahdus]

JAANA: No alota sä sieltä.

INKA: [inka] Puuvillavaate, tietysti. Ja yleensä tällai talvella ni se on neule. Neule että kaikenlaiset puuvillaneuleet ja. Ja toi, se on just että kun se niinkun, se ei purista ja, se ei hiosta ja, sitten niin kaikin puolin mukavampi. Ja sitte tietysti on kuitenkin lämmin. Puuvillahousut on ne, että yleensä ne on sitten tämmönen vähän farkkutyylinen. Ei puuvillahousuja mulla oikeestaan muita sillai niin ookkaan. Ainut ongelma on tosiaan niinku mä sanoin aikasemmin, että ne ei o heti pesun jälkeen hyvän näköset että. Sitten ne menettää sen muotonsa ja, polvipussit ja rypyt.

SONJA: Nii. Mut siin vois tosiaan se lycra auttaa.

INKA: Joo.

SONJA: Sitä ainaki kantsii testata että. Et tuleehan niihinkin, jos niissä paljon on puuvillaa, se nyt on vaan sen ominaisuus. Et se ei oo kauheen kimmoisa kuitu. Et se, sit ku se venyy, ni se venyy. Ja sit se palautuu vasta ku se on märkä välillä, eli ku se pestään.

INKA: Nii, ja sit housuissa täytyy olla vetoketju. Semminen mistä saa hyvin otteen, että sen saa hyvin kiinni ja. Sitte tämmöset vetoketjut, jotka on täällä sivussa, ni ne ei käy niinku ollenkaan, että niitä ei saa ja. Samoten kyl vähän tuppaa oleen housut, missä ei o vetoketjua ollenkaan, mis on vaan pelkät kuminauhat. Sen täytyy olla niin löysä, että ne saa niinku jalkaan. Alusvaatteetkin on yleensä, et niis on puuvillaa. Ja mahdollisimman vähän, ettei niin hirveen montaa kerrosta, ettei ne jää toisiinsa kiinni, kun yrittää pukeutua ja riisuutua. Ja sukkahousut on täydellisesti pannassa. [naurahdus]

SONJA: Joo. [naurahdus] Onks sul mitään korvikkeita niille?

INKA: No kyllä ne on melkein nää tämmöset, jonkin näköset kalsarit sitte.

SONJA: Pitkät puuvilla vaan?

INKA: Nii, silkkiset on kans niinku semmoset jota voi pitää.

SONJA: Mites väreistä? Nyhän sul on violetti, vai mikä toi on? Onks toi violetti vai?

INKA: Joo, se on. Mutta mustaa niinkun, karsastan täysin. Mul ei oo mitään mustaa. Ja sitten niin toi. Että yleensäkin vähän väriä, täytyy yrittää tähän, tähän ankeeseen talveen. Mutta kyl enemmän väriä sais käyttää, itsestä ainaki tuntuu.

SONJA: Mitä värejä sä yleensä sitte käytät? Mikä on se niinku se, semmonen perusvalikoima mitä sulla yleensä ainakin on vaatekaapissa?

INKA: No vihreen, semmoset sammaleen vihreen tyyppiset ja sitten on just luonnonvalkonen ja, valkonen ja. Euskeeta on sitten jotain ja, keltasta.

SONJA: Minkälaista keltasen sävyä?

INKA: Semmosta... mikähän, ei mitenkään semmosta vihreeseen menevää keltasta, vaan vähän semmosta lämpösempää keltasta. Ja sitten on niitä vähän oranssia. Siinäkin on semmonen joka menee, sanotaan semmonen terra enemmänkin. Et semmonen [epäselvä].

SONJA: Onks kesällä ja talvella eroa, tai näillä vuodenajoilla?

INKA: On, kyllä kesällä niinkun on, punanen on yks semmonen. Ja sitten on ihan valkonen, ne niinku kuuluu tavallaan siihen kesään.

SONJA: Et luonnonvalkonen ehkä talvella sitte, vai?

INKA: Niin, joo. Paitsi tietysti paitapuserot, niin niitä on niinku sitte valkosii. Yleensä niinku kesä aina niinku enemmän tuo niitä värejä esille ku talvi.

SONJA: Ja onhan sitä väriä naamassaki enemmän että, et tuntuu, et sopii kirkkaammat värit usein.

Liite D

Litterointiohjeet

FSD2381 VAATESUUNNITTELU IKÄÄNTYVILLE NAISILLE: HAASTATTELUT 2001-2002
FSD2381 CLOTHING DESIGN FOR AGEING WOMEN: INTERVIEWS 2001-2002

Tämä dokumentti on osa yllä mainittua Yhteiskuntatieteelliseen tietoarkistoon arkistoitua tutkimusaineistoa.

Dokumenttia hyödyntävien tulee viitata siihen asianmukaisesti lähdeviitteellä.

Lisätiedot: <http://www.fsd.uta.fi/>

This document forms a part of the above mentioned dataset, archived at the Finnish Social Science Data Archive.

If the document is used or referred to in any way, the source must be acknowledged by means of an appropriate bibliographic citation.

More information: <http://www.fsd.uta.fi/>

Detta dokument utgör en del av den ovannämnda datamängden, arkiverad på Finlands samhällsvetenskapliga dataarkiv.

Om dokument är utnyttjat eller refererat till måste källan anges i form av bibliografisk referens.

Mer information: <http://www.fsd.uta.fi/>

Aineistoa purettaessa käytetyt merkit ja koodit

,	pilkku	= lyhyt tauko
.	piste	= tauko
...	kolme pistettä	= pitkä tauko keskellä repliikkiä / päälle puhuminen
[tauko]		= pitkä tauko
_____	alleviivaus	= painotus

Suunnittelija 1:n työnäyte:	[1]
Paulan lempivaate:	[Paula]
Paulan kuva vuodelta 1962:	[Paula62]
Toimintaa:	[Paula pukee jakun.]

Arkistojen huomautus:

Arkistossa tehty anonymisointi [[tekstiä]]

`<seg type="sensitive"> </seg>` tietoelementtien sisällä olevasta tekstistä ei saa esittää lainausotteita tutkimusjulkaisuissa

